

**R. P. Ferdinandi De Castro Palao, Legionensis Soc. Iesv,
Sacrae Theologiae Professoris, Et sanctae Inquisitionis
Qualificatoris & Consultoris; Operis Moralis, De Virtutibus,
Et Vitiis Contrariis, In ...**

Continet Tractatum Serie Vigesimo-Octavo De Matrimoniis, &
Sponsalibus, cum Indicibus necessariis

Castro Palao, Fernando de

Lugduni, 1669

Quæ sint impedimenta dirimentia, & quam obligationem inducant. Pun. 3.

[urn:nbn:de:hbz:466:1-76659](https://nbn-resolving.org/urn:nbn:de:hbz:466:1-76659)

in fine. Paul. Layman. d. cap. 13. num. 4. tamen si contrarium immerito sentiat Gutier. cap. 8. numero 17. Henric. lib. 12. c. 14. num. 4.

13. Præterea Henric. lib. 12. de matrim. c. 14. num. 4. & 5. & Lessius lib. 4. cap. 3. num. 70. affirmant excusari à prædictis pœnis Concilij raptorem propriæ sponsæ de futuro, quia in cap. penult. de raptorib. hoc delictum à raptu excusatur, & apertius videtur definitum à Gelasio c. lex illa. 3. q. 1. ubi raptum dicitur esse commissum, ubi puella de cuius nuptiis antea nihil actum fuerat videbatur abducta, quasi diceret raptum non esse, quando de nuptiis antea esset actum.

14. Nihilominus longè probabilius, & omnino dicendum existimo cum Sanch. dicta disp. 13. num. 15. Gutier. c. 86. n. 22. incurere raptorem in pœnas hoc Concilij decreto contentas, si sponsam de futuro renitentem abducatur, eo quòd libertas matrimonij offenditur, cum vi abducatur, ut contrahat, fauētque Textus in cap. penult. de raptorib. Neque Gelasius contrarium dicit, sed solum dixit videri adductam, quoties antea de nuptiis actum non esset, id est quoties antea de nuptiis præsentibus, non futuris actum non esset, seu quoties nuptiæ antea celebratæ non essent, ut explicat ibi Glossa: secus esset, si parentibus renitentibus ipsa sponsa de futuro libens abduccretur, nam eo casu non est raptus his pœnis subiectus.

15. Præterea notant Sanch. alii relatis lib. 7. disp. 12. num. 32. & disp. 13. n. 11. & 12. Gutier. c. 86. de matr. n. 14. & 15. si dolo, falsivè promissis fœmina abducatur, non esse raptum Conc. Tridentini pœnis obnoxium, quia non est violentia, quæ ad proprium raptum requiritur. Neque obest eam abductionem pœnis latis in leg. vn. Col. de Raptu virginum, puniri ut raptum, quia id cauetur expressè in ea lege. Cum ergo in Tridentino id expressum non sit, non debet eius dispositio, quæ pœnalis est, & correctoria ad raptum improprium extendi.

16. Tandem est notandum decretum Conc. Trident. solum habere locum illis in locis, in quibus receptum est, alias standum erit antiquo iuri c. fin. de Raptorib. Deinde non extendi ad raptorem fœminas, quia ius non præsumit viro violentiam inferendam esse, quòd si aliquando inferatur eâ durante matrimonium consistere non poterit, secus cæ cessante, tamen extra potestatem raptoris non fuerit vir conclusus; & iuxta hæc explicandus est Gutier. d. c. 86. in fine.

17. Tertium impedimentum est vxoricidium non quidem animo iocundi aliud matrimonium: tunc enim est impedimentum dirimens, sed factum ob odium, vindictam, vel quia deprehensa est in adulterio. Nam licet leges ciuiles vxoricidium ob eam causam non puniant, lex vero Canonica omnibus illicitè vxorem interficientibus hanc pœnam constituit, ut constat ex capite interfectores. Capite admonere. Capite quicumque. 3. q. 2. secus esset si auctoritate Iudicis conuicta, & condemnata interficeretur, ut colligitur ex dicto cap. quicumque, ibi: Quicumque vxorem abique lege, vel sine causa, & certa probatione interfecerit, &c. Quasi diceret, qui lege posita, & probatione facta interficit, non incurrit impedimentum. Atque ita tradit Sanch. alii relatis lib. 7. disp. 6. a. n. 2. Gutier. c. 88. a. n. 2. Basil. lib. 6. cap. 14. num. 2.

18. Hoc impedimentum negat Thom. Sanchez lib. 7. de matr. disp. 16. n. 6. extendi ad viricidium, eo quòd in prædictis Textibus nulla huius delicti facta sit mentio, sed tantum de vxoricidio, neque est eadem ratio, nam viricidium ratio continetur; quia vxores timidae sunt, vxoricidium vero frequentius ob vitium audaciam, ad quam reprimendam hoc impedimentum est constitutum. Sed rectius contrarium docuit Gutier. cap. 88. num. 4. Basil. Ponce lib. 6. c. 14. Rebell. de obligat. in lib. 2. p. lib. 3. q. 18. & de vxoricidio. Casilius, cap. 1. de Diuortijs, & alij plures relati à Sanch. ipsæque probabile reputat. Nam esse in prædictis capitibus nulla de viricidio mentio facta sit, ratio tamen decidendi, & apponendi prædictum impedimentum eodem modo, imò efficacius procedit in viricidio, quam in vxoricidio. Etenim in cap. admonere. 3. q. 2. ubi hoc impedimentum statuitur vxoricidio, hæc ratio subiungitur, occidisti vxorem tuam, partem corporis tui legitimo matrimonio fœcisti, filios tuos orphanos fecisti. Quæ æquè in vxorie, ac in viro procedit. Præterea id videtur expressè decernit in cap. 1. de Diuortijs, ubi mulier quæ marito insidias tendit, ipseque le defendendo alium occidit priuatur spe coniugij, fauētque cap. si qua mulier. 3. q. 1. Cap. nihil iniquius. Cap. indignatur. 12. q. 3.

19. Quartum impediens est susceptio propriæ sobolis de sacro fonte, animo cauendi diuortium debitum coniugij negando, iuxta Textum in cap. De eo 30. q. 1. ibi Si prauaricator coniugij supermixerit acerrimè penitentia multetur, & sine spe coniugij remaneat. Merito namque priuatur coniugio in perpetuum qui impedimentum voluit apponere ei quod habebat. Quod impedimentum Doctores extendunt si proprium filium baptizet, aut illius filii in baptismo Patris animo insidiandi matrimonio, quia est eadem ratio. Ex quo fit deficiente eo animo nullum esse impedimentum, quia non censetur coniugij prauaricator. Vnde si necessitate virgente pater filium suum baptizet, nullam cognationem spirituales

cum coniuge contrahit, ac proinde nec priuatur potestate petendi debitum, neque à matrimonio impeditur, ut constat ex cap. ad limina 30. q. 1. imò si absque vlla necessitate, si ex ignorantia facti, aut iuris fiat hæc pœna non afficitur, quia hæc pœna priuationis petendi debitum malitiam exigit, ut colligitur ex cap. si vir de cognat. spirituali. Et ibi Abbas, Nauarr. cap. 16. n. 34. Probabilitate tamen non videtur carere, etiam in hoc casu non esse priuatum coniugem potestate debitum exigendi, ut plures docent relati à Syluestro, verbo matrimonium. 8. q. 7. Brinclinat Suar. t. 3. in 3. p. q. 67. art. 8. in comment. Quia cap. si vir. solum de redditione debiti mentionem fecit dicens, vnus alteri debitum non subrahatur, non de petitione. Imò cap. de eo 30. q. 1. affirmant, si vterque coniux ad delictum concurrerint, velintque simul habitare non esse separandos, ergo possent debitum petere, quando enim vterque priuatus est potestate exigendi, ab Ecclesiâ quoad thorum separantur.

Quintum impedimentum est mors presbyteralis, id est mors Sacerdotis, constat ex cap. 2. de penit. & remissionib. ibi: Qui presbyterum occiderit conuictus vsque ad vltimum vita sua tempus malitiæ singulo careat, & absque spe coniugij maneat. Etenim Sacerdos ex officio matrimonio alihit, ergo cum interficiens debet eo priuari. Debet tamen delictum esse in iudicio probatum, ut indicant illa verba Textus conuictus, & notant Hostiens. Antonin. & Abbas ibi. Et licet aliqui dicant sufficere in foro penitentæ conuictum esse, hoc minus probabile est, quia in illo foro nulla est propria conuictio, ut rectè dixit Sanch. lib. 7. disputat. 6. num. 9. cum ibi non sint alij testes, neque alius accusator præter ipsummet penitentem.

Sextum est penitentia solemnis, quæ inter impedimenta impedientia orta ex crimine enumeratur, non quia ipsa sit crimen, sed quia ex crimine procedit, seu propter ipsum imponitur priuatur matrimonio contrahendo, dum durat. Cap. de his. c. fin. 3. q. 2. Ratio: quia non decent nuptiæ, quæ secum lætitiã afferunt, cum qui lætuit, & penitentia ætius est.

Septimum, & vltimum est acceptio fœminæ Deo sacratæ, quando scienter aliquis sanctimoniam ducere præsumit constat ex cap. hi ergo. 2. q. 1. Ratio: quia iniuriam irrogauit Christo eius sponso, id est quæ debet coniugio in perpetuum priuari.

Superest dicendum, an hæc impedimenta ex crimine orta quatenus omni: matrimonio in perpetuum priuant, consuetudine sint abrogata? Negant Rebell. lib. 3. de impedim. q. 18. in fine. To etus inclinat lib. 7. cap. 19. Sed rectius Nauarr. c. 22. num. 7. & 87. Henric. lib. 12. c. 2. n. 1. in comment. Lessius lib. 4. c. 3. num. 68. in 2. edit. Thom. Sanchez. lib. 7. disp. 17. numero 8. alios referens. Basil. Ponce, lib. 7. c. 14. in fine. Coninch. disp. 30. dub. 3. numero 25. Galp. Hurtado disputat. 2. 1. diffinit. 1. n. 6. Paul. Layman. lib. 5. summat. 10. 4. p. cap. 1. in fine. afferunt consuetudine hæc impedimenta sublata esse, siquidem videntibus, nec contradicentibus Prælati plures aliquo ex his impedimentis ligati contrahunt matrimonium nullâ dispensatione petita, adeo ut Nau. dicat se non meminisse alicuius qui prædictam dispensationem postulauerit. Quod si aliquis ob maiorem securitatem eam dispensationem vellet habere ad Episcopum recurrat, qui pfectato iure antiquo, quod in hac parte immutatum non est eam concedere potest, teste Nauarr. lib. 4. conf. 9. num. 5. de consanguin. Paul. Laym. d. c. 15. in fine. Sanchez. & Lessio supra.

PUNCTVM III.

Quæ sint impedimenta dirimentia, & quam obligationem inducant?

- 1 Statuuntur impedimenta dirimentia.
- 2 Mortale peccatum aduersus illam virtutem, in cuius honorem statuitur impedimentum, committit contrahens aliquo impedimento ligatus.
- 3 Ultra prædictum peccatum committitur sacrilegium aduersus Sacramentum matrimonij.
- 4 Excusatus à prædicto peccato, si metu contrahas absque animo consummandi.
- 5 Quando copula habita ab his qui matrimonio impediti sunt, continet malitiam distinctam à fornicatione.

Impedimenta dirimentia matrimonium etiam pfectato nouo Conc. Trident. iure ad hos versus reduci possunt.

Error, conditio, votum, cognatio crimen.
 Cultus disparitas, Vis. Ordo, ligamen, honestas.
 Si sis affinis, si foris cõue negabis.
 Si Parochi, & duplex desit presentia testiu.
 Rapere si mulier, nec parvi reddita ruce.
 Hac socianda vetant, commibia facta retrahant.
 Certum est apud omnes te graue peccatum commissurum, si aliquo ex his impedimentis ligatus velis matrimonium

contrahere, opponis enim te graui Ecclesie legi. Dubi um autem est quod peccatum committas? Et quidem te committere peccatum aduersus illam virtutem in cuius honorem impedimentum apponitur manifestum est. Cum autem impedimentum non vnum, sed plures virtutes spectent, non vnum peccatum specie, sed diuersum committis. V. g. impedimentum erroris, conditionis, raptus, vis, statuitur in obseruationem iustitie, ne scilicet contrahens ignarus predictorum impedimentorum decipiatur. Quare si aliquo ex his impedimentis tentas aliquem inducere ad matrimonium iniustitie peccatum committis. Ad idem est si matrimonio ligatus tentares eum alia contrahere iniustus esses, non solum contrahenti quem decipis, sed coniugi, cui obligatus existis; eandem iniustitiam committis, si absque Parocho, vel testium presentia tentas contrahere, quia contractus absque hac solemnitate prohibetur, ne iniustitia fiat coniugi eam deferendo. Quod si ligatus crimine contrahis iniustitiam vindictam laedis, in cuius honorem impedimentum hoc oppositum est. Aduersus pietatem delinquis, si impedimento affinitatis, vel consanguinitatis ligatus contrahas. Tandem sacrilegium committis, si cum impedimento voti, vel dispartate cultus vis matrimonium inire, quia in obseruationem Religionis hęc impedimenta statuuntur.

3 Solum est dubium, An vltra predictum peccatum committas aliud peccatum sacrilegij aduersus Sacramentum matrimonij. Negat Sanch. lib. 7. disp. 5. n. 1. Gaspar Hurtado disp. 12. difficult. 3. n. 1. eo quod stante impedimento non apponatur materia, nec forma Sacramenti, cui iniuria irroganda esset. Sed rectius contrarium censuit Petr. de Ledesma de matr. q. 50. art. 1. difficult. 3. post secundam conclusionem. Paul. Laym. lib. 5. sum. tract. 10. p. 4. c. 1. in fine. Coninch. disp. 30. dub. 2. concl. 4. eo quod sic contrahentes abutuntur nomine, & ritibus Sacramenti matrimonij ad simulandum suam nequitiam, quod Sacramento matrimonij iniuriosum est. Neque obest sic contrahentes agnoscere matrimonium subsistere non posse, carereque animo contrahendi. Satis enim est ad peccatum sacrilegij, quod simulare susceptionem intendant. Quod si dicas quæ simulatione est, cum nulla sit materia, & forma Sacramenti; hæc namque est contractus validus, qui stante impedimento dirimente cessat. Respondeo simulationem consistere in eo quod apparenter materiam, & formam matrimonij apponit, intenditque videri matrimonium contrahere, cum tamen de facto non contrahas.

4 Verum si vi vel metu coactus contrahas absque animo consummandi ab omni peccato excusaris, quia cessat simulatio, omnibus enim constat matrimonium nullum esse, lexque Ecclesiastica, vel Diuina impedimentum indicens, etsi persistat quoad irrationem matrimonij, at cessat quoad obligationem abstinendi ab eo contractu nullo, vt recte docuerunt Sanch. lib. 7. disp. 5. à num. 4. Et seqq. Coninch. disp. 30. dub. 2. concl. 2. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 10. part. 4. c. 1. in fine. Basil. Ponce, lib. 4. c. 1. 6. n. 3. Gaspar Hurtado disp. 12. difficult. 3. n. 12. Quippe non est animus Legislatoris alstringere ad lue legis obseruationem interueniente ita graui damno. Quod verum habet etiam impedimentum sit iuris naturalis. Nam esto in eo impedimento non possit Legislator dispensare, vt matrimonium consistat, bene tamen vt exteriùs reprobentur, in eaturque contractus iustar matrimonij contracti.

5 Copula verò habita ab iis qui matrimonio impediti sunt non semper habet malitiam aliam à fornicatione distinctam, sed solum quando contractus matrimonij prohibetur præcipue ob indecentiam, quæ in ea copula reperitur. Hęc enim ratione copula inter affines, & consanguineos vltra fornicationem habet incestus malitiam, quia contractus matrimonij inter has personas prohibetur, non tam ob contractum, quam ob ipsam copulam prohibetur. Et idem est de copula habita ab iis qui dispartis cultus sunt, vel voto castitatis ligati existunt. Secus verò dicendum est de copula habita ab iis, qui impedimento conditionis ferulis, criminis, vel raptus ligati existunt: quia hic matrimonij contractus non ob indecentiam copulæ, sed in fauorem personæ liberæ, vel in poenam dilecti commissi interdicitur. Atque ita docent Sanch. lib. 7. disp. 5. num. 7. Coninch. disp. 30. dub. 2. concl. 2. n. 2. 1. Gaspar Hurtado disp. 12. difficult. 3. num. 14.

PUNCTVM IV.

Qualiter error personæ impedimentum præster matrimonio contrahendo?

- 1 Error personæ iure naturæ matrimonium dirimit.
- 2 Error qualitatis, qui sit causa contractus ex plurium sententia dirimit.
- 3 Verius est oppositum.
- 4 Satis sit fundamentis oppositis.
- 5 Duplex limitatio prædictæ sententiæ opponitur.

MATRIMONIUM in quo error personæ committitur iure naturæ nullum est, quia deficit consensus necessarius requisitus. Si enim credens esse Mariam quæcum contrahis, tibi Catharina supponatur, matrimonium non subsistit, quia in Catharinam non consentis. Neque obest, quod baptizans, confirmans, vngens, & consecrans Petrum, quem esse Ioannem credidi, vel vendens triticum Petro, quem Franciscum esse putavi, Baptismus, absolutio, consecratio, & venditio subsistant, quia in iis non spectatur hæc vel illa persona determinata, sed quæ præsens fuerit, præ enim enim referre Baptismo, Confirmationi, aliiue Sacramenti sic hæc, vel illa persona, cui ministrantur, ideoque intentio Ministri non ad singularem personam putat Petrum, vel Franciscum referant, sed ad eam quæ præsens est. Et idem est in venditione, in qua solum æqualitas inter rem venditam, & pretium attenditur, non autem persona, cui venditio fit. At in matrimonio vtpote quod indiuiduum vitæ consecutidinem inter coniuges retinet, maximè interest sic hæc, vel illa persona, præcipue cum persona quæ traditur interit in formale obiectum Sacramenti. Atque ita tradit D. Thom. in 4. d. 30. quest. 1. art. 2. Sanch. plures referens, lib. 7. disp. 18. num. 12. Suarez 3. p. 2. 3. disp. 1. 3. sect. 4. ad finem. Gutierrez cap. 89. de matr. n. 1. Coninch. disputatio. 31. dubit. 1. numero 9. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 10. p. 4. cap. 2. in princ. Gaspar Hurtado. disputat. 13. difficult. 1.

Verum si error sit circa qualitatem, qui tamen sit causa matrimonij, aliàs non contrahendi. Graues Doctores, præpositi, scilicet, in cap. vi. de coniugio leprosor. an fine. Ioanni Methimna de reser. q. 33. paulo post princ. Euerardus cogitandum reliquit in sua centuria legali, loco à matrimonio spiritibus ad carnale, numero 2. censent in foro conscientie inualidum esse id matrimonium, secus in foro externo. Inuenitur, quia contractus, cui error causam præbet vel iure naturæ est irritus, vel ope iudicis venit irritandus. At matrimonium semel validum nequit irritari. Ergo affirmare debemus esse ipso iure irritum. Et confirmari potest exemplo elemosynæ, quæ ex errore qualitatis redditur nulla. Si enim Francisco eo quod pauperem existimabas elemosynam tribus nulla est donatio, si ipse diues sit, & tamen est error qualitatis. Ergo etiam nulla erit traditio tui corporis Mariæ facta: eo quod putati virginem esse, & diuitem, aliique qualitatibus ornatam, cum tamen his omnibus careat.

Ceterum omnino tenendum est ex prædicto errore, etsi causa fuerit, vt matrimonium contraheretur, aliàs non contrahendum matrimonium non reddi irritum; eo quod non impedit consensus substantialiter requisitus; hic enim consistit in traditione tui corporis huic personæ, quæ traditio non impeditur, tamen deceptus sis, credens esse nobilem, diuitem, aliique dotibus ornatam, quia prædictæ qualitates te incitant ad traditionem faciendam, sed non fuerant materia, vel obiectum illius. Adde si ob errore qualitatis, qui fuit causa contractus matrimonij redderetur irritum, passim matrimonia nulla fierent, & facta dissoluerentur, quod grauissimis damnis, & inconuenientibus esset obnoxium. Attendendum igitur est ob solum errorem qualitatis non reddi matrimonium irritum. Atque ita docent Glossa in leg. à Diuo Pio 58. verbo nuptiarum ff. de ritu nuptiarum. Couartus. 4. decret. 1. punct. capit. 3. §. 7. numero 3. & lib. 1. v. n. iur. resolut. capit. 5. numero 1. Molina, tract. 2. de iustit. disputat. 352. §. illud est obseruandum. Gregor. de Valencia, 2. 2. disputat. 5. quest. 20. punct. 4. §. 2. Sanchez lib. 7. disputat. 18. numero 18. Gutierrez. cap. 89. n. 3. Paul. Layman. lib. 5. sum. tract. 10. part. 4. cap. 2. n. 2. Coninch. disp. 31. dub. 1. concl. 2. n. 12. & alij passim.

Neque rationes præcedenti allatæ alicuius momenti sunt. Ad primam respondeo ex errore qualitatis irritari contractus ope iudicis, qui irritationem suscipere possunt. At cum matrimonium semel validum hanc irritationem suscipere non possit, & ex alia parte esset grauissimum inconueniens, si ob prædictum errorem ipso iure irritaretur, Ecclesia noluit hæc causa matrimonium irritare. Quod si virgēs, sicut Ecclesia irritauit matrimonium metu graui contractum, sic irritare poterat contractum ex errore, cum vtrumque æque inuoluntarium causet? Respondeo esse latum discrimen, nam metus iniustus facile probatur, non sic dolus, ideoque expediens fuit irritare matrimonium ex metu, sed non ex dolo, ne plura matrimonia dubia essent, & omnia litibus inuoluerentur. Ad confirmationem concedo nullam esse donationem illius elemosynæ, quia error commissus est non in qualitate, sed in substantia, ad substantiam enim, & obiectum elemosynæ pertinet vera paupertas non ficta, & simulata. Est enim elemosyna miseris alienæ subleuatio. Non ergo subleuari potest à miseris qui miseriam non habet. Secus contingit in matrimonio, cuius substantia, & essentia in traditione corporis pro corpore ad coniugalem vltim consistit, quæ certe non vitatur, tamen adit error aliquarum qualitarum, quia non ob ipsas est traditio, etsi ipæ ad traditionem excitent.